

TEMATICKÉ MODULY pro STŘEDNÍ ŠKOLY

Vážená paní ředitelko, vážený pane řediteli,

dovolte, abychom Vás jménem Katedry českého jazyka Filozofické fakulty Ostravské univerzity (<http://ff.osu.cz/kcj>) informovali o nabídce 6 tematických modulů s pracovními listy pro střední školy.

Cílovou skupinou předkládaných modulů jsou mladí zájemci o vědecko-výzkumnou práci z řad středoškolských studentů, u nichž je předpoklad dalšího odborného studia. Účast na projektu pro ně představuje možnost prvního kontaktu s akademickým prostředím.

Studentům Vaší školy tedy nabízíme bezplatný vzdělávací modul zaměřený na rozvoj a aplikaci informací a poznatků nabytých v průběhu studia na střední škole. Důraz je přitom kladen na popularizaci vědy prostřednictvím zajímavých témat, především z oblasti českého jazyka a lingvistiky.

Ve zvoleném termínu termínu (stanoveném dle individuální domluvy) se bude konat setkání v délce 1–2 vyučovací hodiny (dle domluvy) buď u Vás, nebo ve studijní knihovně ČEjovna Katedry českého jazyka Filozofické fakultě Ostravské univerzity (zde je počet účastníků omezen max. na 12 osob). Minimální počet studentů ve skupině je 6 osob.

Vážená paní ředitelko, vážený pane řediteli,

v případě zájmu o spolupráci nás prosím kontaktujte na níže uvedené e-mailové adrese. Na ni směřujte také případné další dotazy.

doc. Mgr. Jaroslav David, Ph.D.,
vedoucí Katedry českého jazyka Filozofické fakulty
Ostravské univerzity
e-mail: jaroslav.david@osu.cz
web: www.osu.cz
facebook: ČEjovna

V Ostravě 25. 1. 2017

TEMATICKÉ MODULY pro STŘEDNÍ ŠKOLY

Lenost a jazyk

Klíčová slova: obecná jazykověda, kvantitativní analýza jazyka

Odborný garant: Mgr. Radek Čech, Ph.D.

Cílem tematického bloku *Lenost a jazyk* je představit studentům prostřednictvím analýzy konkrétního textu vliv tzv. principu nejmenšího úsilí na strukturu jazyka. Pro realizaci kurzu je nutné, aby studenti měli možnost pracovat s PC (např. ve dvojicích). V úvodní části proběhne diskuse na téma principu nejmenšího úsilí obecně. Následně studenti dostanou text (v elektronické formě), vytvoří frekvenční seznam slov daného textu (např. prostřednictvím webové aplikace *Online Word Counter* <http://www.textfixer.com/tools/online-word-counter.php#newText2>), který se stane výchozím materiálem pro analýzu textu. Při analýze bude sledována distribuce frekvencí slov, vztah frekvence a délky slova, frekvence a významu atp. Na závěr bude zkoumán vztah mezi délkou věty a délkou slova. Na všech analyzovaných jevech bude ilustrován vliv principu nejmenšího úsilí na strukturu jazyka.

Literatura nejen na stříbrném plátně

Klíčová slova: literatura, film, adaptace

Odborní garanti: doc. Mgr. Jaroslav David, Ph.D., Mgr. Jana Davidová Glogarová, Ph.D.

Cílem tematického bloku *Literatura nejen na stříbrném plátně* je ukázat studentům vztah mezi literaturou a filmovým či televizním zpracováním (adaptacemi, parafrázemi, „na motivy díla“, remaky apod.). Seminář je koncipován tak, aby na konkrétních příkladech (ukázkách filmů a textů) upozornil na způsoby, jakými filmoví a televizní tvůrci nakládají s texty literárního díla, a jak jeho výrazové prostředky adaptují pro jiné médium.

Vlastní jména okolo nás – zeměpisná jména / osobní jména

Klíčová slova: vlastní jména, zeměpisná jména, zeměpisná jména

Odborný garant: doc. Mgr. Jaroslav David, Ph.D.

Cílem tematického bloku *Vlastní jména okolo nás* je upozornit studenty na existenci dvou velkých skupin vlastních jmen, osobních a zeměpisných. Seminář studentům nejprve představí základní literaturu (slovníky), která je v oblasti zkoumání vlastních jmen k dispozici, a následně jim formou řešení zadaných úkolů přiblíží konkrétní témata: Jaká osobní jména jsou nejčastější a proč, Vliv módy na volbu osobního jména, Jak vznikala zeměpisná jména, Kdo pojmenovává ulice ve městě, Jak vybírají spisovatelé jména pro své postavy. Blok může být dle přání studentů či vyučujících modifikován a více zaměřen buď na problematiku zeměpisných jmen, anebo jmen osobních. Po domluvě a dle možností lze výuku také realizovat formou procházky s odborným výkladem v okolí školy nebo v centru města.

Komunikace na internetu a čeština

Klíčová slova: komunikace, čeština na internetu

Odborný garant: doc. PhDr. Eva Jandová. Ph.D.

V rámci tematického bloku *Komunikace na internetu a čeština* se posluchači podívají na činnost jim důvěrně známou pohledem lingvisty. Budou sledovat jazykové zvláštnosti u různých typů textů na internetu (chat, diskusní fórum, www stránky apod.) v jednotlivých jazykových rovinách – pravopisné, tvaroslovné, lexikální a syntaktické. Na konkrétních ukázkách se budou snažit nalézt jisté zákonitosti výstavby jednotlivých typů textů a seznámí se se základními principy analýzy diskurzu a konverzační analýzy.

Podoby češtiny

Klíčová slova: národní jazyk, rozvrstvení, spisovnost, argot, slang

Odborný garant: PhDr. Lucie Radková, Ph.D.

Cílem tematického bloku *Podoby češtiny* je poukázat na možnosti, které svým uživatelům nabízí český národní jazyk. Studenti se přesvědčí o tom, že spisovná čeština, které se ve školské praxi věnuje tolik pozornosti, je pouze jednou z „češtin“, kterými Češi skutečně mluví. Uvědomí si, že jazyk je neustále v pohybu a mění se stejně dynamicky, jako se mění ti, kteří jej používají. V průběhu semináře budou představeny i takové verze češtiny, které jsou ve výuce českého jazyka často opomíjeny: tradiční nářečí i moderní nadnářečí, mluva kriminálních živlů či drogově závislých, populární, přesto ne zcela známý brněnský hantec aj. Důraz je přitom kladen na srozumitelnost a názornost výkladu a využití množství ilustračního materiálu (ukázek textů, speciálních slovníků).

Rozumíme reklamě a umíme se jí bránit?

Klíčová slova: komunikace, reklama

Odborný garant: doc. PhDr. Hana Srpová, CSc.

Tematický blok *Rozumíme reklamě a umíme se jí bránit?* představí studentům různé formy marketingové komunikace a soustředí se především na jednu z jejích forem – na reklamu. Seznámí s jejími globálními cíli, s její historií a zaměří se dále na různé jazykové i nejazykové prostředky a strategie, jimiž autoři reklam manipulují různými cílovými skupinami. Součástí prezentace bude vyhledání základních výrazových prostředků v různých formách reklamních komunikátů. Podle časových možností účastníci zhlédnou dokument o nebezpečí reklamy zaměřené na děti a mládež.